

ИЗЛИЗА
Вторник, Петък,
Сряда и Нодѣля.

Абонаменти за България:
За година . . 16 лв.
6 м-ца . . 8 лв.
3 м-ца . . 5 лв.

За странство:
За година . . 30 лв.
6 м-ца . . 15 лв.
внеса прѣдплата.

Единъ брой 10. стот.

ТЪРГОВСКИ ФАР

LE PHARE DU COMMERCE.

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия.

Телефонъ въ Варна № 223.

Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

За обявления:

гармонизир. редъ на I-ва стр. 1 лв., на II-ра и III стр. по 70 ст. на IV-та стр. по 20 стотинки.

Тукъ — обнародванията се приематъ и обектно сподружени.

Съобщения, ржкописи и суми се изпращатъ до уредника П. Драгулевъ.

Единъ брой 10 стот.

Българско Търговско Акционерно Дружество

Русе, София, Пловдивъ и Варна.

Голямъ складъ на:

всички земеделчески машини. Индустриални машини. Минерални и цилиндрични масла. Лимонадени и пивковасни напитки. Готварски печки и за отопление. Помпи и тръби и пр. Обширенъ каталогъ изпращаеме при поискване.

А. ИЛИЕВЪ & С-ие

ОСНОВАНА ВЪ 1895 ГОДИНА.

Сѣдалище: ВАРНА.

Клонове: София, Бургасъ, Русе.

ЕКСПЕДИЦИЯ И КОМИСИОНА.

ТЪРГОВИЯ

съ газъ, солъ, каменни въглища, минерални масла, жѣлѣзни греди, марилски керемиди и пр.

Индустриални и финансови изучвания.

Сѣдѣйствие за финансиране надеждни прѣдприятия.

Добиване разни концесии и индустриални облаги.

Н. С. Дацовъ

(отъ търговската къща С. Ж. Дацовъ въ София)

ДЕДЕ-АГАЧЪ.

Занимава се съ Комисиона, Експедиция и Прѣдставителство.

Г. Г. Търговците могатъ за всички свѣдения и справки, да се отнасятъ до горната фирма.

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКА БАНКА

Banque Bulgare de Commerce
АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО

Капиталъ напълно внесенъ лв. зл. 7,500,000

Резерви образувани 1,725,000

Централа въ СОФИЯ, клонове: РУСЕ, ВАРНА, БУРГАСЪ, ПЛОВДИВЪ, ГАВРОВО

СИМИСТРА, ЛОМЪ и ДЕДЕ-АГАЧЪ.

Кореспонденти въ всички градове въ България и странство

— Извършва всички банкови операции. —

Према суми безъ срокъ въ текуща сметка съ 5% год. лихва

Суми съ срокъ се приематъ по споразумение.

Купува и продава цѣни книжа и чекове.

Издава акредитивни писма за странство и пр.

Банката прави улеснения по операциите съ цѣни книжа, приема мѣсечни изплащания на купени отъ нея книжа, дава безплатни свѣдения по развити книжа, прави аванси срѣщу цѣни книжа и пр.

Банката се занимава съ покупка и продажба на зърнени храни, ватонджийскъ.

Телегр. адресъ: „Търбанк“ — Bulcombank.

„България“ — БЪЛГАРСКО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО.
Основано прѣвъ 1891 г. въ гр. РУСЕ.

„БЪЛГАРИЯ“ застрахова и прѣвзастрахова: проливъ пожаръ и нечастни случаи. Всѣкакви транспортъ по сухо и по вода човѣшки и животни, земи, капиталъ, пенсия. По най-модерни, нововъведени и изобрѣни комбинации.

УСЛОВИЯ НАЙ-ЛИБЕРАЛНИ, ПРЕМИИ НАЙ-ИЗНОСНИ.
Застраховки за животъ при „БЪЛГАРИЯ“ не плащатъ никаква добавъчна премия за риска за война.

Подплата на „БЪЛГАРИЯ“ по застраховка за животъ е неоспорима отъ дѣна на издаването ѝ и съдържа най-ясни и точно опредѣлени условия.

„БЪЛГАРИЯ“ изплатва своитѣ задължения съ най-голяма точностъ и изплаща най-бързо загубитѣ.

„БЪЛГАРИЯ“ е най-старото и най-сигурното първо българско застрахователно дружество въ царството, което се ползува съ всеобща известностъ.

„БЪЛГАРИЯ“ има годишни постъпления отъ премии по всички видове застрахования зл. лв. 26,000,000.

ГАРАНЦИЯ НА ДРУЖЕСТВОТО:

капиталъ, резерви и други повече отъ зл. лв. 24,000,000.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ ВЪ РУСЕ

Прѣдставителство въ София.

Агенции по всички градове и селски центрове на царството, въ Македония и одриско.

Главенъ Директоръ на дружеството: Г. ТОДОРОВЪ.

Проспекти и подробни свѣдения се даватъ даромъ отъ Главната Дирекция, прѣдставителствата и всички агенти и пълнущи инспекторъ-аквизитори на Дружеството.

Печатница „Зора“, Варна.

Н. Ст. Христовъ*)

Новия ступански планъ въ Германия.

Начина и срѣдствата за изхранване на германския народъ при днешното положение.

Страната на жѣлѣзната дисциплина и на поразителния порядък — Германия, за да може да осигури нахранването, както на армията, така и това на мирното и неуморно трудище съ население, прѣдприе напослѣтъ въ кои нови измѣнения въ начина и системата за прѣмъхване на послѣдствата отъ така нарѣчената Aushungerungspolitik, която още отъ началото на войната се започна по отношение на нея. Германския народъ за да покаже могѣществото на своя творчески гений, създаде за тѣх пѣлъ на първо време така нарѣченото kriegsgetreide-gesellschaft, което въмаше за единствена задача да осигури изхранването на нацията, прѣвъ въвеждането на единъ общъ типъ хлѣба (kriegsbrot) за цѣлата страна, равнопърното разпрѣдѣление на който между нуждаещото се население ставаше съ помощта на специално създадени хлѣбни марки (Brottkortesk). Ролата и значението на тая организация въ борбата съ спекуляциите, недомѣтка и скъпоцията, не засѣгахме само периода до началото на новата реколта, а напротивъ тя се простираше до една още по-далечна перспектива на неопрѣдѣленото бъдеще, даже и до границитѣ на евентуалното прѣдположение, че войната може да продължи още въ много по-дълго време, отъ колкото би могло да се прѣдполага. Имайки на рѣкъ практически придобити резултати отъ прилагането на възприети въ Германия начинъ за осигуряване изхранването на нацията до началото на новата реколта, германския държавен секретаръ г. Даброу изработи единъ новъ проектъ-планъ за систематизиране на борбата съ недовѣтка на зърненитѣ храни и съ авторитѣ на прословутата Aushungerungspolitik, който напослѣтъ по принципъ бѣ приетъ отъ Бундесрата и въ детайли прѣгледанъ и одобренъ въ Ландтага. Поневже този проектъ организация за изхранването на единъ народъ при наличността на недостатъчно зърнени храни е уникатъ въ областта на така нарѣчения държавен социализъмъ и понеже тя прѣдставлява живъ интересъ за всѣки български гражданинъ, който прѣко или косвено бравилъ съ обществено-политически животъ на страната, то азъ ще се постарая да скицирамъ нейнитѣ основни черти и въ детайли да изложя прокарания въ нея принципи: споредъ послѣднитѣ рѣшения на Бундесрата, прилагането на новия ступански планъ се възлага на една специална организация, т. е. на така нарѣченото Reichsgetreidestelle, което се състои отъ единъ директоръ и отъ единъ кураторъ. Директоръна се състои отъ постоянни и непостоянни членове, които по право се назначава отъ канцлера. Главната му задача се състои въ следното: а) да установи ежедневната консумация на брашното, както отъ страна на цивилното, така и отъ страна на войската население, б) какво количество зърнени храни сѣ необходимо за нуждитѣ на производствитѣ, в) да установи количеството на излизанитѣ въ производствитѣ, г) да опредѣли количеството на брашното, което ежедневно се се употребява отъ хлѣбопечери, сладкари и пр. за нуждитѣ на населението, д) какво количество пшеница ще бѣде необходимо за засѣване на общата културна площ, е) какво количество пшеница, споредъ излизанитѣ, ще трѣбва да прѣдостави всѣка община за нуждитѣ на населението, ж) да дава нареждания и наставления за съхранение на зърненитѣ храни и пр. Кураторъна се състои отъ шестнадесетъ членове на Бундесрата и по единъ прѣдставителъ на отдалѣнитѣ кралства, набрани отъ канцлера. Въобщо Кураторъна въ случая играе ролата на една по-висша инстанция, на която е прѣдоставено правото да дава директиви и идеи, които отъ Директоръна ще трѣбва да бъдатъ приложени въ изпълнение. Друга принципална задача на Кураторъна се състои въ това, че той трѣбва да слѣди не само за продоволствието на армията и населението съ зърнени храни, но и за набавяне на други видове материали, прѣиму-

ществено за нуждитѣ на армията, по единъ или другъ начинъ, било отъ вънъ или вътрѣ въ страната, за която пѣлъ, споредъ важността и нуждата, да създава респективнитѣ отдалѣ по подобие на Директоръна. Така сформирваното Reichsgetreidestelle има за задача изобщо да се грижи за продоволствието, както на мирното население, така и на войската гражданство. Съгласно дѣлнитѣ му прерогативи, първата и съществена дѣйностъ на Директоръна се свежда въ установяване наличния съставъ на зърненитѣ храни, както изобщо въ страната, а така също по общини, околии и окръзи. Освѣтъ това, съвмѣстно съ комуналнитѣ тѣла, Директоръна ще трѣбва да установи и количеството на производствитѣ, а така също и това на всички лица, които по закона биха имали право да се ползуватъ отъ привилегитѣ на производствитѣ. По делегация отъ Директоръна на всѣка община може да се възложи правото да събира и да съхранява всички видове артикули или зърнени храни, които евентуално биха се явили въ повече, а така също и да слѣди за прилагане разпрѣдѣлитѣ на централната организационна власт. Транспортъ на всѣки видъ отъ артикулитѣ излиза отъ комитетитѣ за продоволствие на населението, може да се прѣнася отъ едно мѣсто на друго само съ разрѣшението на централния комитетъ т. е. на Reichsgetreidestelle и по негово нареждане всички общини се задължаватъ въ най-скоро време да набавятъ за нуждитѣ му всички видове зърнени храни и артикули, съ което той би ги и натоварилъ. За тая пѣлъ всѣка община трѣбва на свои срѣдства да прѣдостави необходимото количество зърнени храни и като продаватъ по установенитѣ правила и такси да ги прѣдаде на централния комитетъ. Въ случая всички производители се явяватъ като членове на една голяма корпорация, членовѣтъ на която колективно понасятъ всички евентуални загуби и печалби. Ако не се набави отъ респективната община необходимото количество пшеница, то въ такъвъ случай централния комитетъ има правото да възложи тая работа и на частни лица (комисонери), печалбитѣ на които оставатъ въ тежестъ на всички производители отъ въпросната община. Въобщо отъ прилагането на новия ступански планъ, законодателя е ималъ прѣдвидъ да не се парализира окончателно вътрѣшната търговия на дребно, нито да се обезкуражава частната инициатива. Въ случай че нѣкоя община, разчитайки на общото аграрно производство, би могла да се изхрани сама безъ чужда помощ, то въ такъвъ случай отъ 16 юлий до 1 августъ най-късно, тя е длъжна да уведоми за това централния комитетъ. Ако нѣкоя община не би се нагърбила съ изхранване на своето население, тогава тя ще трѣбва своевременно да уведоми централния комитетъ, който ще ѝ набави необходимото количество пшеница или ржжъ, въ замѣна на което тя ще се задължи да прѣдаде на централната друга земеделчески продуктъ, които се произвеждатъ въ района ѝ въ по-голямо количество. Обявената, споредъ закона, за излизана пшеница, може да бѣде събрана и прѣдадена по нареждането на централния комитетъ и отъ частни лица — посрѣдници. При обезбаване на излизаната пшеница, непосредствено или направо отъ органиитѣ на комитета, винаги ще трѣбва да се взематъ въ прѣвидъ и нуждитѣ на всѣко селско ступанство, включително и тия за засѣване на културната площъ до 5 августъ 1916 год. Като критерий за опредѣляне нуждитѣ на едно или друго ступанство ще служатъ специално изчисленни данни и таблица, вътъ основа на които става изчислението на онова количество храни, което единъ земеделецъ би можалъ да задържи за нуждитѣ на ступанството си. Като норма за опредѣляне количеството на пшеницата необходима за изхранване на единъ човѣкъ е опредѣлено по 9 кгр. на глава за мѣсецъ. Значи едно петочленно семейство върху произведеното отъ него пшеница, каквото количество и да е тѣ, ще има право да тури ржжъ само на 540 кгр., изобщо опредѣлената за посѣвъ пшеница. Всичкото останало количество, смѣ-

тано отъ закона като излишно, ще бѣде западнано за производителитѣ или въ пари или въ държавни цѣни книжа, по строго опредѣлени цѣни, съ едно изключение за ония продажби изпращането на които става съ облигации или държавни бонове съ 3% въ повече. Въпросния законъ има едно много важно постановление, което може да се приложи само при единъ дисциплиниранъ и високо патристиченъ народъ, за каквито въ пѣзната смисълъ на думата минава германския народъ; то е правото на комитета, съгласно § 18 на сѣкия законъ да застави производителъ на свои срѣдства и въ свои хамбари да съхранява закупенитѣ отъ комитета храни за неопрѣделено време, т. е. безъ допълнително възнаграждение и то до тогава, до когато комитетътъ самъ не разпореди да се прѣбератъ за нуждитѣ му, закупенитѣ отъ него храни. Всѣка община, която по право е органъ на централния комитетъ (както и у насъ е уредуиранъ той въпросъ), е заставена да слѣди за своевременното прѣдаване на храниитѣ отъ производителитѣ съобразно съ разпорѣдитѣ на централния комитетъ. Въ нѣкой случай той може да нареди и по-рано да се прѣготвятъ и събератъ извѣстни количества храни, въ такъвъ случай обаче той е обязанъ да прѣдупрѣди производителитѣ дѣвъ пѣлѣ по-рано. Въобщо тая материя, която най-подробно засѣга въпроса за прѣдаването и съхраняването на закупената отъ комитета пшеница, най-добъръ е изложена въ отдалѣ III Rewirtschaftung des Brotgetreides. Всѣки производителъ или обикновенъ гражданинъ, който по единъ или другъ начинъ се противопостави на нѣкоя разпорѣба на закона или на комитета, се наказва съ затворъ до една година и съ глоба до десетъ хл. марки.

Наредъ съ изложенитѣ до тукъ задачи, които законодателя е прѣдоставилъ да бъдатъ разрѣшени въ новия ступански планъ, е поставенъ на днешенъ редъ и въпросъ за по-бързото и обилно продоволствие на армията по всички бойни полета. Съ прѣобрѣщането на сѣквествушата до прѣдѣ въвеждането на новия ступански планъ, организацията поимата подъ името Kriegsgetreide-Gesellschaft и съ прѣобрѣщане на общинитѣ като органи на новосформирувания централенъ комитетъ (Reichsgetreidestelle) продоволствуването на войсковитѣ части се опростява до минимумъ. До като по-рано командиритѣ на войсковитѣ части трѣбваше да водятъ всѣвъвозможи спорове съ разни спекуланти и безсвѣдѣтѣ търговци, при настоящето положение процедурата за продоволствуване на армията е опростена до минимумъ. Споредъ новия ступански планъ Военното министерство прѣвъ Reichsgetreidestelle ще дава нареждания гдѣ и кога именно да бъдатъ изпратени и складирани храниитѣ за тѣ или оная войскава частъ. За да не става злоупотреби съ фуража, толкова необходимъ за нуждитѣ на армията, то Бундесрата и за него е издалъ специални нареждания, които употребяването му отъ производителитѣ за нуждитѣ на собственитѣ имъ ступанства да става въ строго опредѣлени размѣри и по цѣлестобразно обмисленъ планъ. Съ прилагането на новия ступански планъ въ Германия нѣкаждъ не остава мѣсто за едрата търговия на зърнени храни, която и съ право е смѣтана, като единственъ источникъ не само на безсвѣдѣтната спекуляция и изкуствено повдиганитѣ цѣни, но и като таквъ на злото, което систематически е прѣпрѣщало пътя на търговата за да се добере до най-правилното и цѣлестобразно разрѣшени на една отъ най-важитѣ и съществени за врѣмето социални проблеми въ Германия. При новосъздаденото положение системата на хлѣбнитѣ храни ще остане да съвѣстествува, защото тя се е оказала като най-радикалното срѣдство за най-правилното и равномерно разпрѣдѣление на опредѣленитѣ рации хлѣбъ за пасивното трѣско население, така и за онова, което взема непосредствено участие въ производството на страната или въ засѣване бойната ѝ готовност. Въ заключение на направеното до тукъ изложение, относително организацията за осигуряване прѣхраната на германския народъ и за започване на една системна и цѣлестобразна борба съ растящата скъпоция въ страната, трѣбва да забѣлжимъ, че въпрѣкъ всѣка възможностъ да бъдатъ внесени зърнени храни или други видове материали или артикули отъ първа необходимостъ, при наличността, обаче, на една модерна и добъръ обмислена организация, а така също и при една систематически ограничена спекуляция, ние

виждаме, че е прѣмъхната всѣка възможностъ за обрѣмѣняване живота на слабоимотитѣ условия и че съ създадени еднакво благоприятни условия за сѣквестването на всички класи въ страната. Въодушевлявани и нашитѣ държавници отъ това желание, въпрѣкъ това, че у насъ още не сѣ настѣпили ония условия, сѣквествуи днесъ въ войната на нѣколко фронта Германия, стоица обаче прѣвъ перспективата на неизвѣстността, намъ се налага обязаността да вземемъ всички подготвителни мѣрки и безъ да разтуряме*) онова, което съ толкова жертви и трудъ се създаде, да пристѣпимъ къмъ прѣорганизиране, като съ още по-голямо усѣдане и такъ основно проучимъ въпроситѣ и модернизираме продоволствената си организация, за да бѣдемъ всѣгдѣ готови и спокойни да посрѣщемъ сѣдбонония моментъ, който всѣка минута може да ни изненада.

Хасково и търговията му.

Единъ отъ благодѣтелствуванитѣ съ новитѣ териториални придобивки градове е Хасково. При, сравнително, глѣдъ малкъ хинтерландъ, прѣдѣ присѣдиняването на новопридобити земи и при сравнително глѣдъ ограничена търговия, която не се простирала по-далеч отъ нѣколкото полски и нѣколко бългаски и подбългарски села, които влизатъ въ административната му околия, вслѣдната селата прилежащи къмъ гара Раковски, бѣла „Каяджикъ“, търговията на гр. Хасково до 1913 година бѣше глѣдъ ограничена, носеше характеръ, изключително, локаленъ. Съ разрастването на царството до брѣговетѣ на Вѣло море, на Хасково се отвори широка търговска перспектива, която се простира, ала не по-далечъ, за сега, поне въ бѣлата Каяджийска новосъздадена област и дори до Гюмюрджина.

Фактически Каяджийски и Гюмюрджина, съ обширнитѣ си околии, се свързватъ съ стоки и въсканни продоволствени прѣдмети отъ Хасково. За тѣхъ той е най-близкия депозитенъ градъ и отъ него само имамъ най-прѣжитѣ и най-добритѣ пѣлѣ съобщения. Като сточенъ баейтъ за тия нови земи Хасково отъ дѣнъ на дѣнъ взема по-голямо и по-голямо значение, благодарение на дѣвъ важни: обстоятелства: че е единъ добръ културенъ центръ съ добръ подготвена за работа търговска интелегенция и че има достатѣченъ брой фирми съ търговски традиции и съ солидни капиталъ, между които нѣкои и съ милионно состояние, което изпозуватъ въ една умѣло организирана търговия, не позволяваща на външните търговци да ги конкуриратъ. Въ Хасково ние констатираме, даже при сегашното положение на парична стагнация, рѣдко оживление на търговията, на каквото, при нормални врѣмена, сѣ се радвали само градоветѣ Варна и Бургасъ.

Паралелно съ прогресирането на търговията видимъ е прогреса му и въ благоустрѣствено отношение. Многобройни нови козосални здания вече красятъ неговия центръ, където е и търговската му пѣлица. По единъ новъ регулационенъ планъ се разширяватъ и посрѣтъ участитѣ и площадитѣ му, които, наредъ съ попити сгради, му придаватъ единъ доста красивъ видъ. Само слѣдъ 5—6, а най-много слѣдъ 10 години ще бѣде напълно подновенъ и благоустрѣенъ. Таквъ е усѣтана на тоя вътрѣшенъ градъ въ строежа. А това говори, че тукъ има добри запаси отъ парични капиталъ, които надминаватъ даже попитъ нужди отъ оборотни капиталъ за търговията.

По погледъ всичко това, ние констатираме единъ общъ страхъ у търговцитѣ, че търговията имъ ще пропадне

*) В. Р. Мисиски, въ това „разтуряне“ автора не включва сегашния комитетъ, който така неудачно бѣ съставенъ и който, съвѣсно, варади неудѣлитѣ въ мѣлѣщето на въложаната му мисия, сама трѣбва да пожеже деинституирането си. А мислилъ още, че въ проучването и модернизирането на организацията за прѣдѣлѣностъ, авторъ под-разбира именно тия неудѣли, тия десетѣ, които има да изучатъ нашия законодатель, какъ да прѣработи закона ѝ, главно, какъ хора да постави начело на тая организация. Естествено, ние не вѣрваме, че авторъ прѣпорача тѣко организационна на Германия и въ у насъ. Тѣ подхожда на германцитѣ. Пѣтъ опита трѣбва вече да ни о научи, какъва организация да дадемъ на прѣдѣлѣността си. А освѣтъ опита си, ние имаме вече и цѣла литература по тая материя, ние имаме на търговски камари, на прѣсата и на умни и практични български граждани. Ако въ тоя духъ авторъ залага за проучване и модернизиране на институтъ за прѣдѣлѣността, той заслужава всяка похвала.

*) Г. Ст. Христовъ е членъ-секретаръ въ Комитета за прѣдѣлѣността и той е единствения въ него, който най-вече се е старалъ да научи организационно по прѣдѣлѣността въ другѣ страни. Горното е една отлична студия по сѣкия прѣдметъ.

ВЕНЧАНИ

Ст.-Загора.

Банката ни има и житарски отдѣлъ, който се занимава съ покупка и продажба на зърнени храни.

Комисионерът-експедиторската к.ж. Ст. Юрданиев и Д. Таджеръ отъ юли 1916 год. открива клоунъ въ Делс-Агачъ по обмитаване на равнински и изпосни стоки и експедиция на члби пълни вагоны и дребни пратки въ вътрѣшността на царството за транспортъ.

Търси се български кукуруз от Гърция и скимчени сж вече вълноко сдблн сж български експортюри франко Окцилар или Пиреа по 28 до 30 драхми златни за 100 кгр. Сжщо търси се кукуруз и прѣдлагат се по 67 корони за 100 кгр франко Вгласо (Брашова) отъ Австро-